

EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DELS PROGRAMES DE DDR DURANT 2006

2n trimestre (abril-juny 2006)

Iniciatives internacionals

Si en anteriors edicions s'havien identificat diverses aproximacions globals als programes de DDR, en aquesta ocasió cal assenyalar un enfocament regional: el **Secretari General de l'ONU** va emetre un informe¹ que exigeix una estratègia completa i integrada per al **desarmament, la repatriació i el reassestament dels combatents estrangers situats a la RD Congo**. En aquest informe es van incloure els aspectes militars, polítics, econòmics i judicials per resoldre el problema dels grups armats estrangers al país, basats en incentius i penalitzacions de tot tipus. El principal objectiu d'aquesta repatriació és el de col·laborar amb el Govern de Transició en la celebració d'un **procés electoral** en un entorn segur, paral·lelament a la reforma del sector de seguretat congolès. En línies generals, aquest informe realitza una avaluació dels grups armats estrangers i insta a la **labor coordinada de la MONUC amb el Govern de la RD Congo** i, al seu torn, **una major cooperació entre aquest Executiu i els de Burundi, Rwanda i Uganda**. Així mateix, es requereix més **suport internacional** per a la reforma de les FFAA congoleeses perquè siguin capaces d'ocupar les seves funcions, així com el paper essencial dels donants per a l'adopció de mesures econòmiques subregionals.

Actualment es calcula que uns 13.000 excombatents i familiars han estat repatriats als seus països des de l'any 2002. Una de les contribucions més rellevants per a la implementació de programes de DDR a la regió africana dels Grans Llacs i l'Àfrica Central és l'establiment del **Multi-country Demobilisation and Reintegration Program (MDRP)**.

Perspectiva regional del DDR: el rol del MDRP als Grans Llacs

El MDRP és una estratègia regional del DDR per a l'establiment de la pau i la seguretat, a més del desenvolupament sostenible i la reducció de la pobresa a la regió africana dels Grans Llacs. Ve acompanyada pel **Banc Mundial**, a més de donants i agències de les Nacions Unides i governs. Aquesta **aproximació regional** és necessària per a la **prevenció de conflictes** a través de la cooperació, la mobilització de recursos, els beneficis de la cooperació, els incentius, l'empoderament i la coordinació. Els seus programes es divideixen en a) **programes nacionals**: verificació, inscripció, identificació, orientació, transport, provisió d'efectius, ensenyament, capacitació, assistència mèdica i suport a la reintegració social; b) **projectes especials**, centrats en els grups més sensibles: dones, menors-soldat o combatents situats en altres països; c) **activitats regionals**: sensibilització i informació en les zones frontereres, investigació i coneixement de les zones frontereres.

Actualment, després de l'avaluació realitzada durant el primer trimestre de 2006², s'estima en els set processos oberts actualment a la regió - la més prolífica en aquest tipus de programes -, la necessitat de **desmobilitzar més de 404.000 combatents**, dels quals se n'ha realitzat un 55%, per uns **355.000 reintegrats** (un 36% del total). Els programes que concentren la majoria d'efectius per desmobilitzar i reintegrar són **Angola** i la **RD Congo**. Pel que fa al finançament, els càlculs estimen que aquests programes tenen un cost total de vora **475 milions de dòlars**, dels quals actualment s'ha lliurat el 46,1% del que s'havia compromès, la meitat corresponent a la **RD Congo**. En termes globals, s'ha de reiterar la **importància d'un enfocament regional** en aquesta zona africana, ja que concentra un terç dels programes de DDR actualment en funcionament, un 40% del nombre d'excombatents en vies de transició a la vida civil i un 25% dels diners compromesos per a la seva implementació a nivell mundial.

¹ Vegeu l'informe complet a <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/352/06/PDF/N0635206.pdf?OpenElement>

² MDRP, *Quarterly Progress Report. January - March 2006* a <http://www.mdrp.org/PDFs/2006-Q1-QPR-MDRP-1.pdf>

Anàlisi dels programes de DDR durant 2006

Esdeveniments més rellevants del trimestre

La taula següent mostra l'evolució dels **principals contextos amb programes de DDR** en marxa durant els últims tres mesos:

Països que han estat objecte d'atenció internacional en matèria de DDR	
ÀFRICA	
País	Comentari
Angola	L'oficina de l'IRSEM en el districte de Bocoio va finalitzar la primera fase de desmobilització per a uns 950 antics combatents, els quals pertanyien tant a les FFAA com a UNITA. Aquesta primera fase es duia a terme des de l'any anterior, a més de la formació professional en diversos oficis per a 165 excombatents addicionals.
Burundi	El Govern va decidir reobrir el camp de desmobilització destinat al grup armat d'oposició FNL al nord-oest del país. Aquesta decisió de reobertura es basa en l'asseveració que la situació de seguretat ha augmentat en aquestes zones, on aquest grup armat operava. Per altra banda, Human Rights Watch va denunciar que el Govern continua retenint menors-soldat relacionats amb el grup armat FNL en comptes d'implementar tasques de rehabilitació, i va demanar que fossin alliberats de les presons on es troben.
Costa d'Ivori	La fi del trimestre havia de ser la data d'inici del procés de desarmament de les FFAA i de les coalicions armades d'oposició, però es va haver de posposar en diverses ocasions: primer per realitzar aquest procés conjuntament al de la identificació censal, i posteriorment pel rebuig dels grups afins al Govern a integrar-se conjuntament amb les <i>Forces Nouvelles</i> .
Libèria	La Comissió Europea va donar 10,9 milions de dòlars addicionals per al Fons del Programa de DDR controlat pel PNUD, els quals seran destinats a activitats de reintegració d'excombatents . Com a contrapunt, uns 100 antics combatents van protestar de forma violenta a Monròvia per la falta de pagament per la seva desmobilització . En resposta a això, el Govern va anunciar l'adopció de mesures per què no es repeteixin actes d'aquest tipus.
RD Congo	Uns 200 antics combatents de les milícies Mai Mai van lliurar les seves armes a efectius de la MONUC de la província de Katanga. El lliurament de les armes d'aquest grup es va realitzar a canvi de garantir la seva seguretat . En canvi, la mateixa MONUC va admetre que nombrosos excombatents desmobilitzats continuen descontents per l'incompliment en els pagaments promesos, raó per la qual s'han manifestat violentament en diverses localitats del país. Paral·lelament, aquesta missió de les Nacions Unides va obrir dos nous centres en el districte d'Ituri per al desarmament voluntari dels 18.000 efectius que queden per desmobilitzar a la zona, tot i que només van ser 2.000 els quals havien realitzat tal procés a final de trimestre. Tant la MONUC com l'ONG <i>Watch List</i> ³ van instar totes les forces polítiques del país a acabar amb l'ús de menors-soldat , en un intent de reprendre la seva vida civil.
Sudan	El Govern i la Comissió Europea van signar un acord per al finançament de programes de DDR en el país per valor de 16 milions d'euros. D'altra banda, el Portaveu de la UNICEF, B. Parker, va anunciar que uns 300 menors-soldat van lliurar les seves armes i uniformes en el sud del país per tornar amb les seves famílies. Des d'aquesta agència de les Nacions Unides es calcula l'existència d'uns 2.000 menors-soldat , a l'espera que la seva desmobilització s'hagi completat a final d'any.
Uganda	Les FFAA van iniciar el desarmament forçós de la comunitat Karamajong , situades al nord-est del país, per a reduir la violència armada existent. Així mateix, els Ministres de Defensa i Exteriors van fer una crida al Consell de Seguretat de l'ONU per què promogui mesures punitives contra l'LRA. Entre aquestes mesures, ambdós Ministres van sol·licitar que les missions de manteniment de la pau al sud del Sudan (UNMIS) i a la RD Congo (MONUC) duguessin a terme el desarmament forçós dels membres de l'LRA que es trobin en el seu territori. També van manifestar la importància de la col·laboració regional , proposant que la RD Congo permeti que les FFAA ugandeses puguin penetrar en territori congolès en persecució de l'LRA, tal com ja està succeint en el sud del Sudan.
AMÈRICA	
País	Comentari
Colòmbia	El Comissionat de Pau, L. C. Restrepo, va anunciar que la desmobilització de les AUC

³ La demanda de l'ONG Watch List es va fer a través d'un informe: Watch List for children on armed conflict: *Struggling to survive. Children in Armed Conflict in the Democratic Republic of the Congo*. Abril de 2006 a http://www.watchlist.org/reports/dr_congo.report.20060426.pdf

Anàlisi dels programes de DDR durant 2006

	<p>ha finalitzat. Es calcula que 30.150 combatents il·legals han tornat a la vida civil, 1.175 estan presos i 604 s'haurien de presentar davant els tribunals, a més de lliurar unes 17.000 armes (vegeu Taula 6.2). Finalment, el Congrés dels EUA va aprovar una partida de 15,4 milions de dòlars per a la desmobilització de les AUC condicionats a la cooperació colombiana en l'extradició dels líders paramilitars. Aquests fets contrasten amb la no aplicació de la Llei de Justícia i Pau, un any després de la seva aprovació. A més, els principals dirigents paramilitars van manifestar la seva disconformitat amb les correccions que introdueix una recent i confusa sentència de la Cort Constitucional i han suspès el lliurament de béns fins que s'aclareixi la sentència.</p>
Haití	<p>La Secció de DDR del PNUD i la MINUSTAH va publicar l'informe relatiu a la valoració del primer trimestre de 2006. Aquest informe va mostrar els arguments contraris a la realització imminent d'un programa de DDR: necessitat d'un espai polític inadequat, manca creixent de sistema jurídic i impunitat. No obstant això, aquesta secció va informar sobre la reducció de la violència armada en el país, a través de mecanismes de resolució comunitària de conflictes, programes de sensibilització i creació de centres per a la reducció de la violència i el desenvolupament. Per una altra part, l'Oficina Regional de la MINUSTAH a Hinche va lliurar a 19 excombatents de les FAd'H paquets de reinserció per un valor total de 16.700 dòlars. Finalment, la Comissió administrativa i financera de Nacions Unides va decidir mantenir la quantitat destinada a les partides reservades al desarmament per al bienni 2006/2007, al·ludint a l'alta presència d'armes lleugeres en el país.</p>
ÀSIA	
País	Comentari
Afganistan	<p>Es van celebrar cerimònies de lliurament d'armament per part d'antics combatents a les províncies de Jalalabad, Laghman, Nangarhar i Takhar. Fins al moment s'han recollit més de 20.000 armes i 175.000 unitats de munició en el procés de Desmantellament dels Grups Armats (DIAG, per les seves sigles en anglès). En un altre ordre de coses, el Ministeri de l'Interior i el PNUD van signar un acord de capacitació de dones familiars d'excombatents com a mestres, en honor de facilitar la seva reintegració a la vida civil.</p>

Desmobilització d'Autodefenses			
Any	Desmobilitzats	Armes (munició)	Armes per desmobilitzat (%)
2003	1.494	897 (51.485)	60
2004	203	194 (23.963)	95
2005	12.720	8.411 (1.274.616)	66
2006	24.057	8.047 (1.213.629)	33
TOTAL	30.151	17.564 (2.576.497)	58

Font: Govern de Colòmbia⁴

⁴ República de Colòmbia. *Proceso de paz con las Autodefensas. Informe Ejecutivo* a <http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/libro/librofinal.pdf>